

ТЕМА 15.
ЦЕНТРАЛЬНІ БАНКИ В
СИСТЕМІ МОНЕТАРНОГО ТА
БАНКІВСЬКОГО
УПРАВЛІННЯ

15.1. Центральні банки, їх походження, призначення, функції та операції

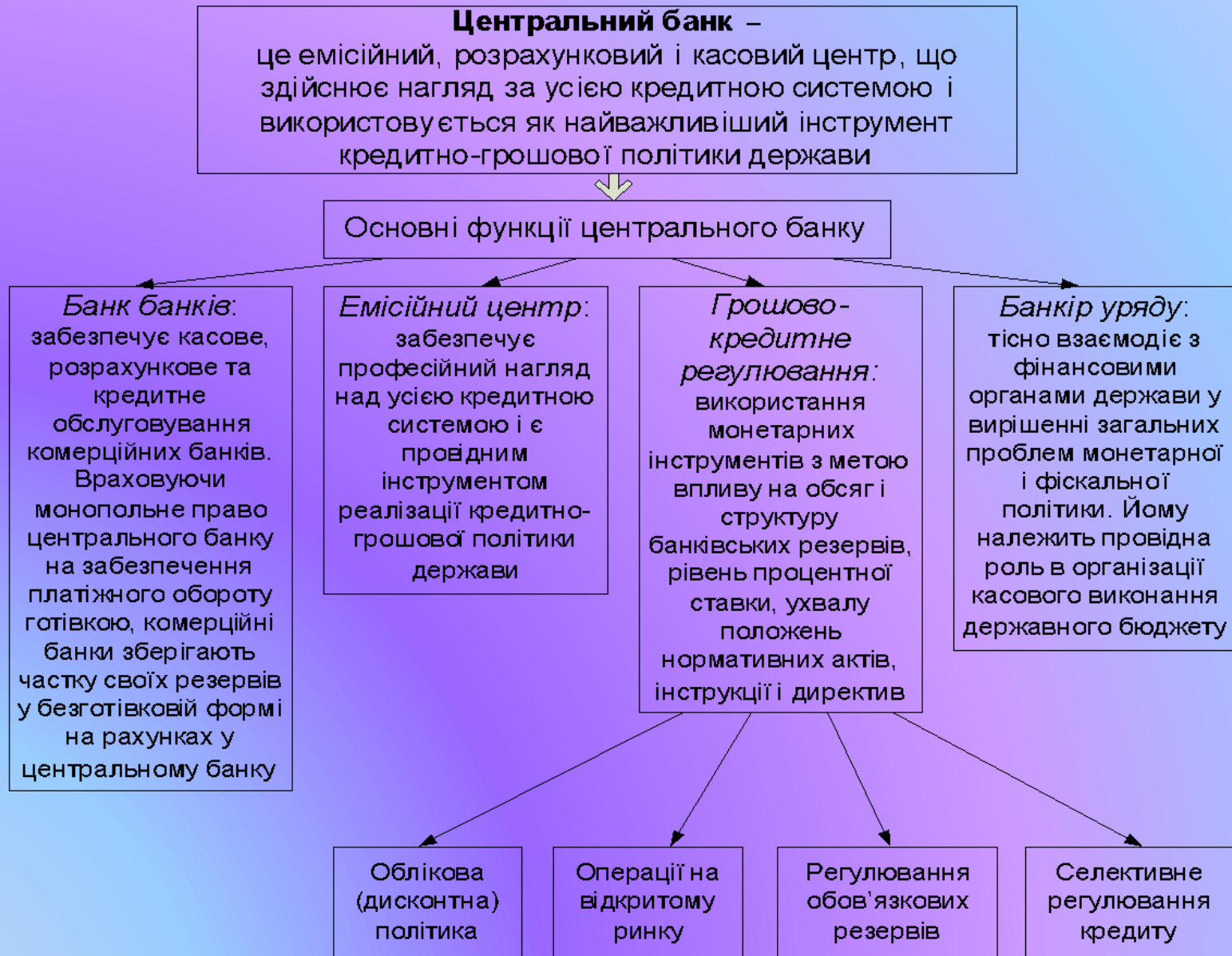

Рис. 15.1. Функції центрального банку

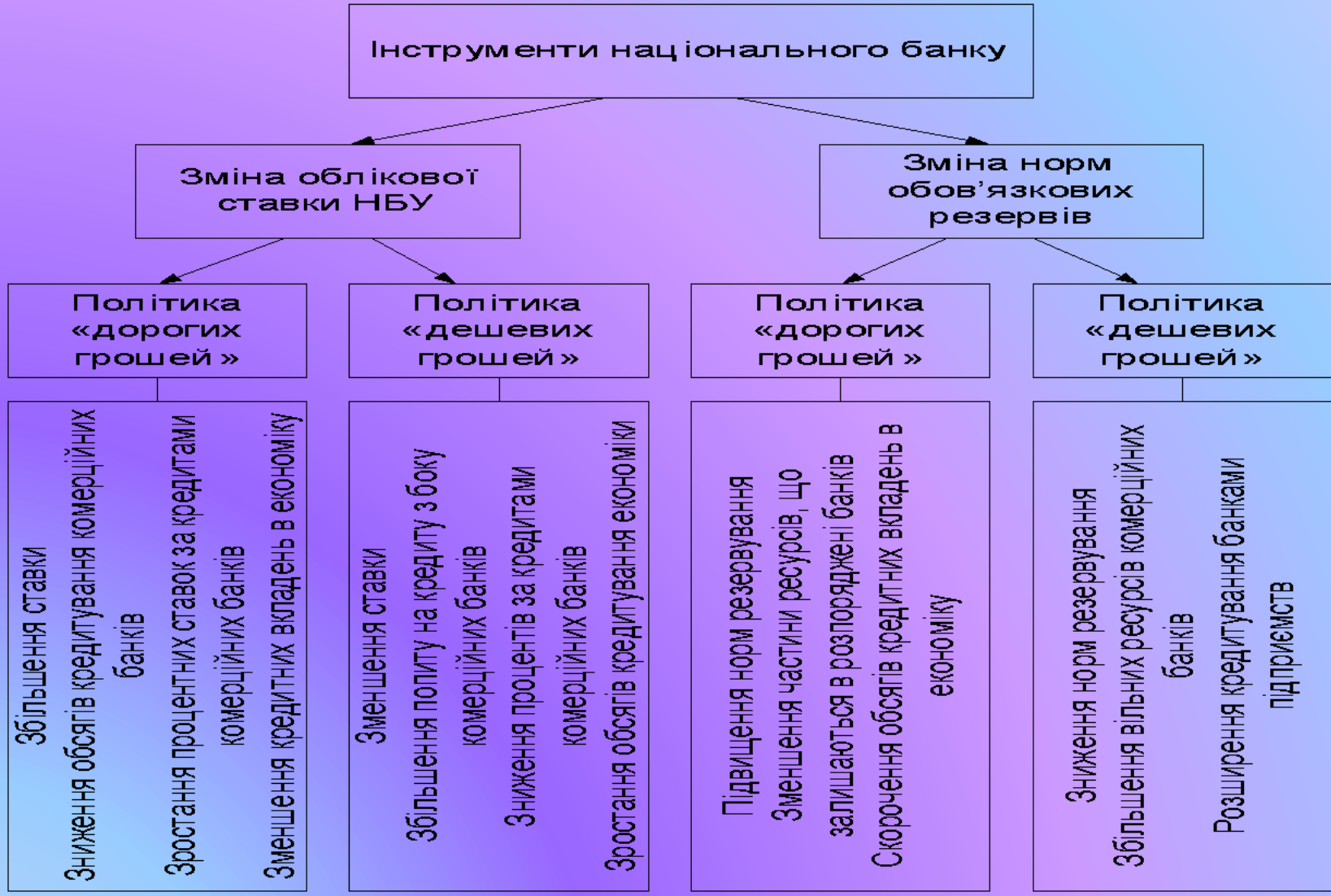

Рис. 15.2. Інструменти національного банку

Система управління центральним банком

```
graph TD; A[Система управління центральним банком] --> B[Рада НБУ]; A --> C[Правління НБУ];
```

Рада НБУ

До компетенції належить:

- розроблення основних засад грошово-кредитної політики та здійснення контролю за їх виконанням;
- розроблення рекомендацій Правлінню банку щодо методів та інструментів грошово-кредитного регулювання;
- затвердження кошторису доходів і витрат банку;
- затвердження бухгалтерського балансу банку;
- право застосування відкладального вето щодо окремих рішень Правління банку;
- інші повноваження

Правління НБУ

До його компетенції належить:

- забезпечення реалізації монетарної політики через відповідні монетарні інструменти;
- організація діяльності банку та інші повноваження, які впливають із функцій банку, передбачених у Законі

Рис. 15.2. Система управління центральним банком

15.2. Контроль та аудит у центральному банк

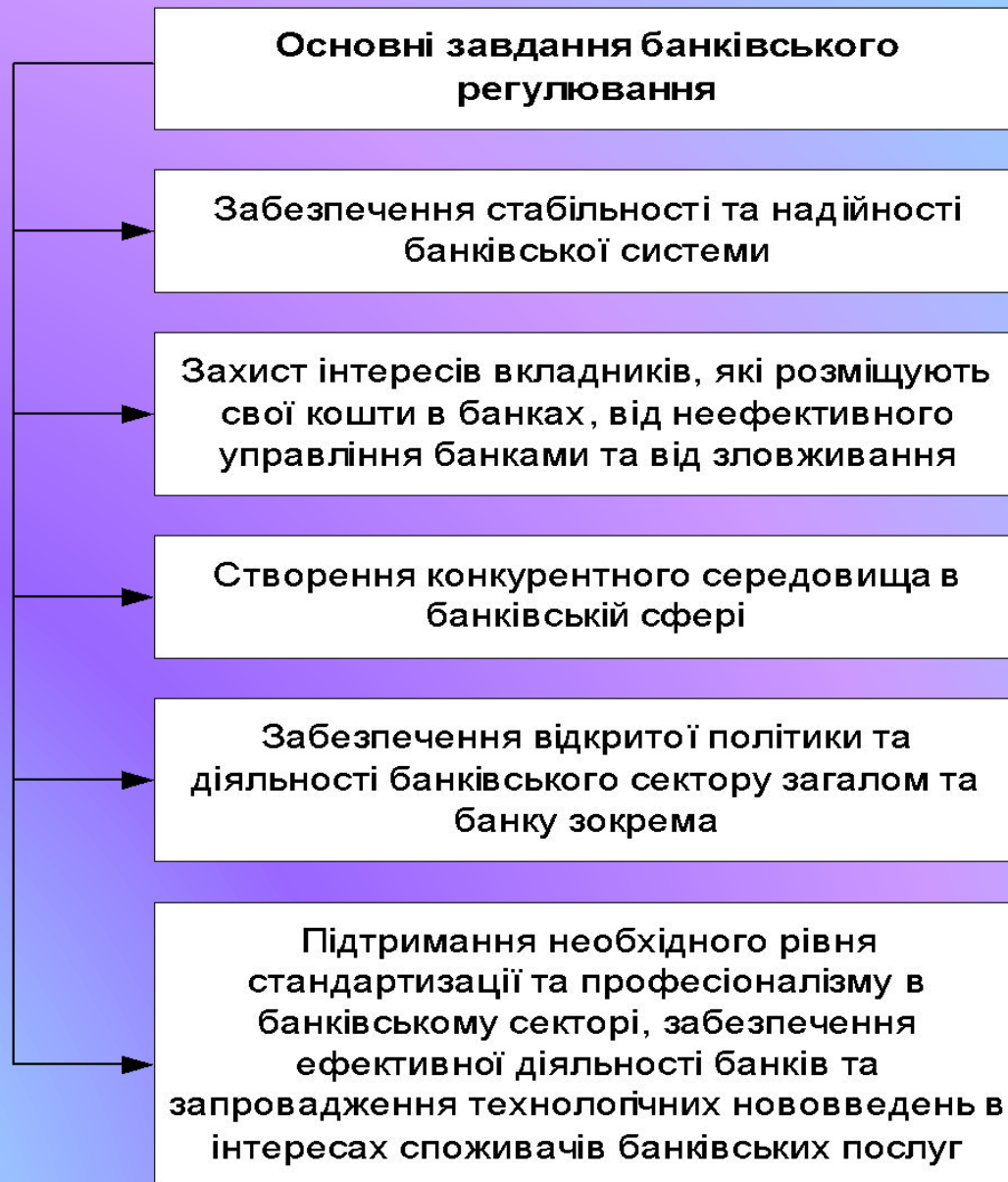

Рис. 15.3. Основні завдання банківського регулювання

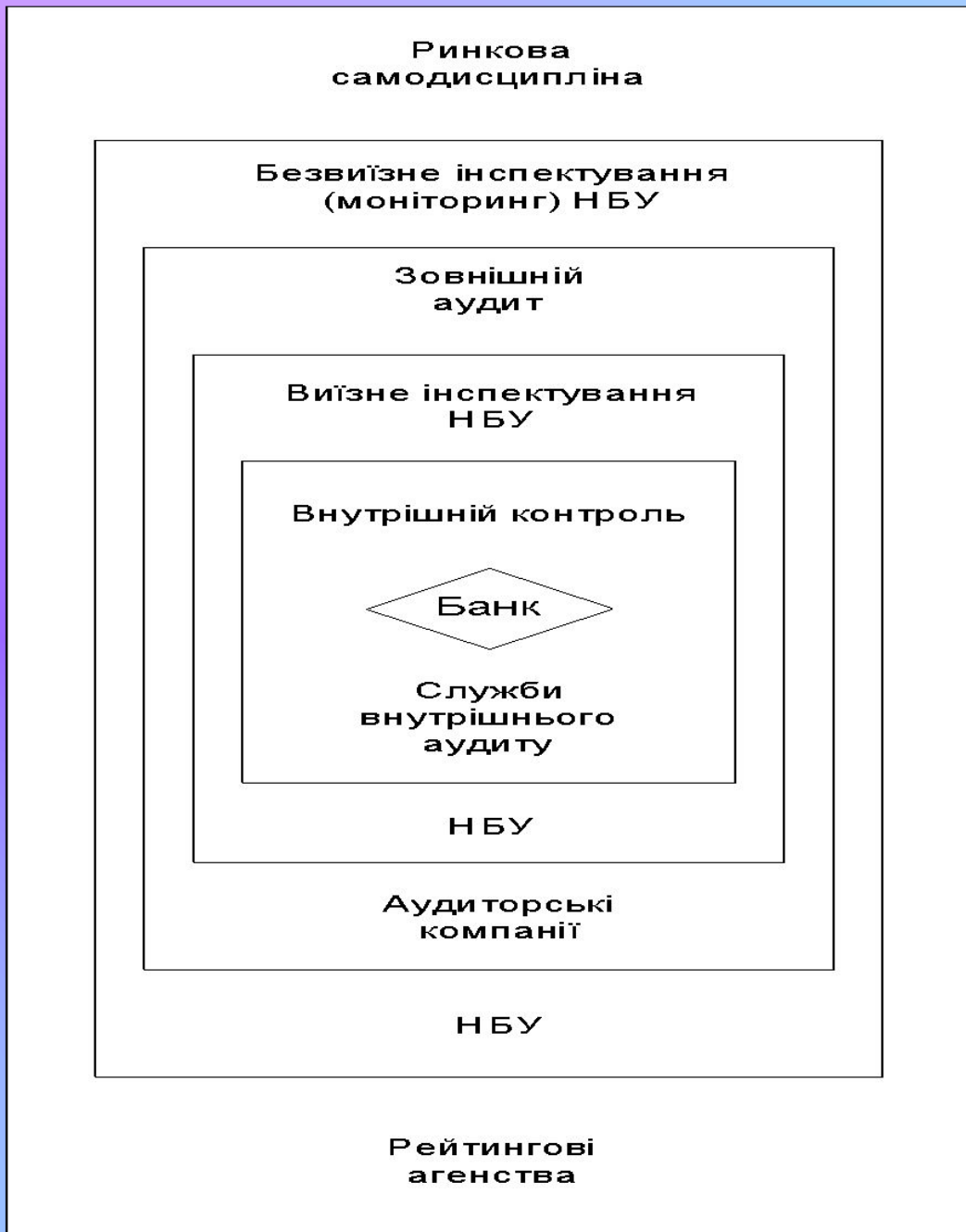

Рис. 15.4. Багаторівність банківського нагляду

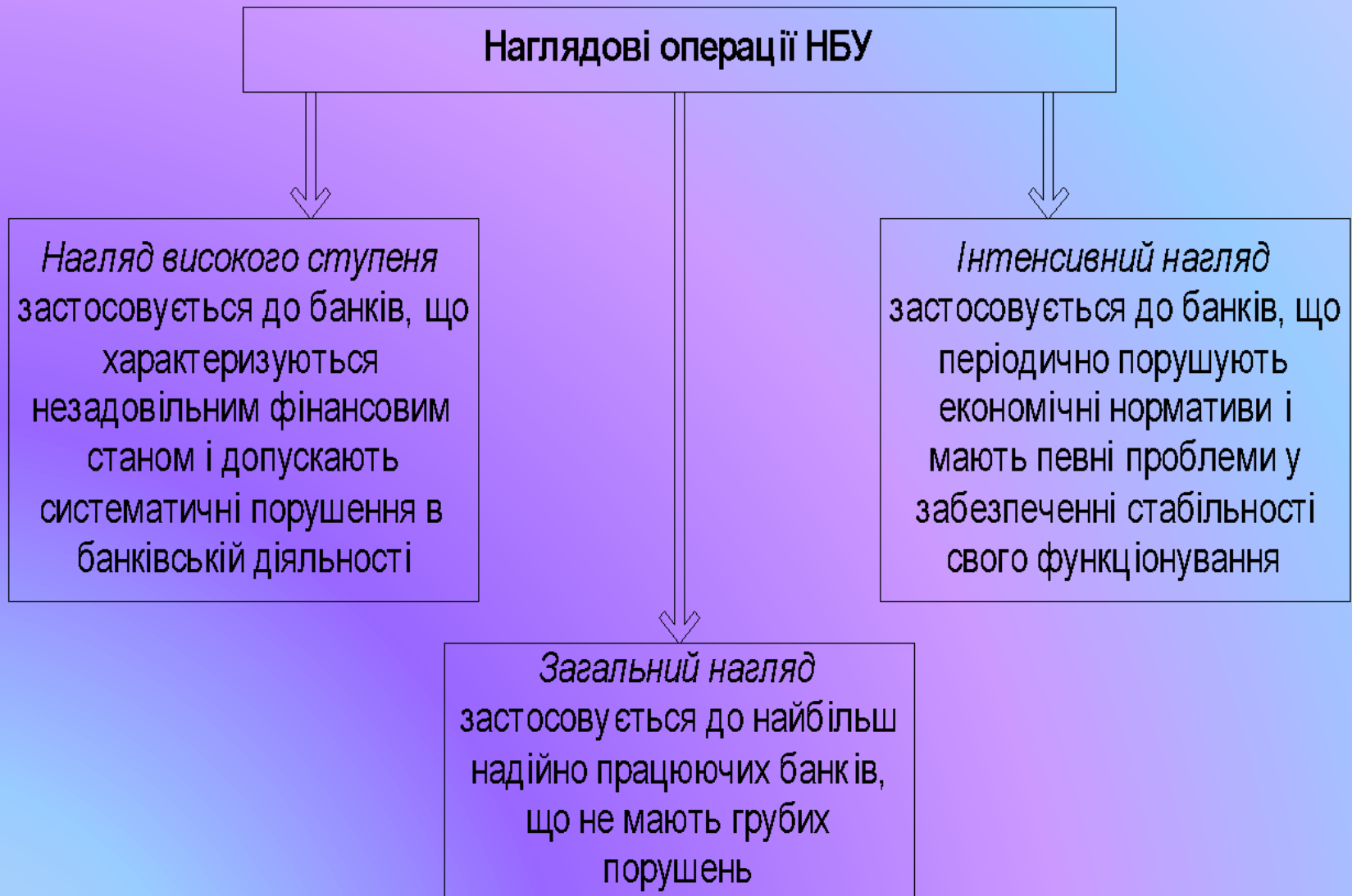

Рис. 15.5. Наглядові операції національного банку

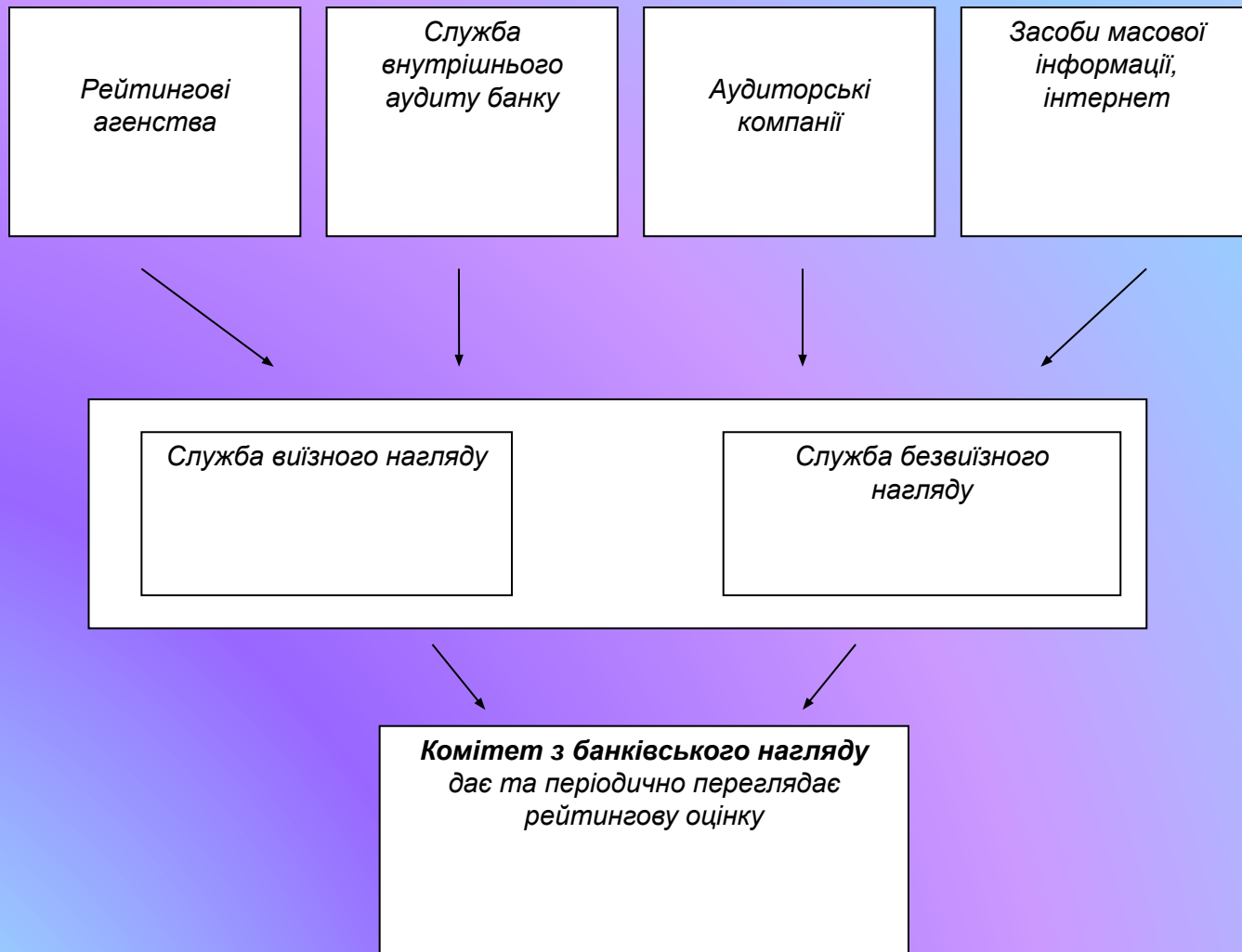

Рис. 15.6. Основні джерела інформації служби банківського нагляду

Відмінності зовнішнього та внутрішнього аудиту

№	Ознака	Зовнішній аудит	Внутрішній аудит
1	2	3	4
1	Місце на ринку	Інформаційний посередник між підприємством і макросередовищем (третіми особами)	Складова частина конкурентної діяльності економічного суб'єкта
2	Обсяг перевірки	Вибірково	Аналіз усіх процесів
3	Мета аудиту	Одержати можливість висловити думку про те, що фінансову звітність складено відповідно до встановлених вимог	Переконати менеджерів у тому, що активи використовуються найефективніше
4	Основні функції	Оцінка повноти, достовірності фінансової звітності та її відповідності встановленим нормам	Оцінка та вдосконалення системи внутрішнього контролю, мінімізація ризиків та підвищення ефективності виробництва
5	Предмет аудиту	Публічна звітність підприємства та бухгалтерський облік, на підставі якого вона складається	Інформаційні потоки всередині підприємства, бухгалтерський та управлінський облік
6	Результат аудиту	Стандартизований аудиторський висновок, встановлений АПУ	Акти, звіти, рекомендації, встановлені внутрішніми нормами
7	Зацікавлені сторони	Треті особи: контрагенти, власники, інвестори, регулюючі органи тощо	Керівництво економічного суб'єкта, акціонери

Продовження табл. 15.2

8	Підстава для проведення	Договір між замовником аудиту і виконавцем	Узгоджений план аудиторських перевірок, наказ керівництва тощо
9	Виконавець	Самостійна аудиторська фірма або аудитор-підприємець	Окремий підрозділ (служба) у складі економічного суб'єкта
10	Оплата послуг	За умовою укладеного господарського договору	Заробітна плата за трудовою угодою
11	Правові відносини з об'єктом перевірки	Відносини регулюються нормами цивільного законодавства на засадах партнерства і рівності сторін	Відносини регулюються нормами законодавства про працю. Наявна субординація, підлеглість керівництву
12	Незалежність	Висока	Середня
13	Періодичність	Залежить від потреб підприємства в оприлюдненні своєї звітності, як правило, по закінченні звітного року	Безперервний процес, тобто працюють у постійному контакті з бухгалтерією та іншими підрозділами і службами підприємства
14	Залежність від нормативних актів АПУ	Обов'язкове дотримання і використання в роботі	На рівні рекомендацій, взяття до уваги

Закінчення табл. 15.2

15	Критерії аудиту	Закони, які регулюють бухгалтерський облік, національні стандарти бухгалтерського обліку, інші нормативні вимоги щодо звітності	Нормативні акти України, внутрішні положення, плани, кошториси підприємства, посадові обов'язки, загальна стратегія тощо
16	Ступінь обізнаності у справах підприємства	Середній (є потреба тривалого спеціального вивчення справ клієнта)	Високий (це обумовлено безперервним процесом аудиту, структурною приналежністю до підприємства)
17	Економічні суб'єкти, зобов'язані проводити аудит	Банки, інвестиційні фонди, біржі, фінансові установи, страхові компанії, торговці цінними паперами, підприємства тощо	На сьогодні лише комерційні банки

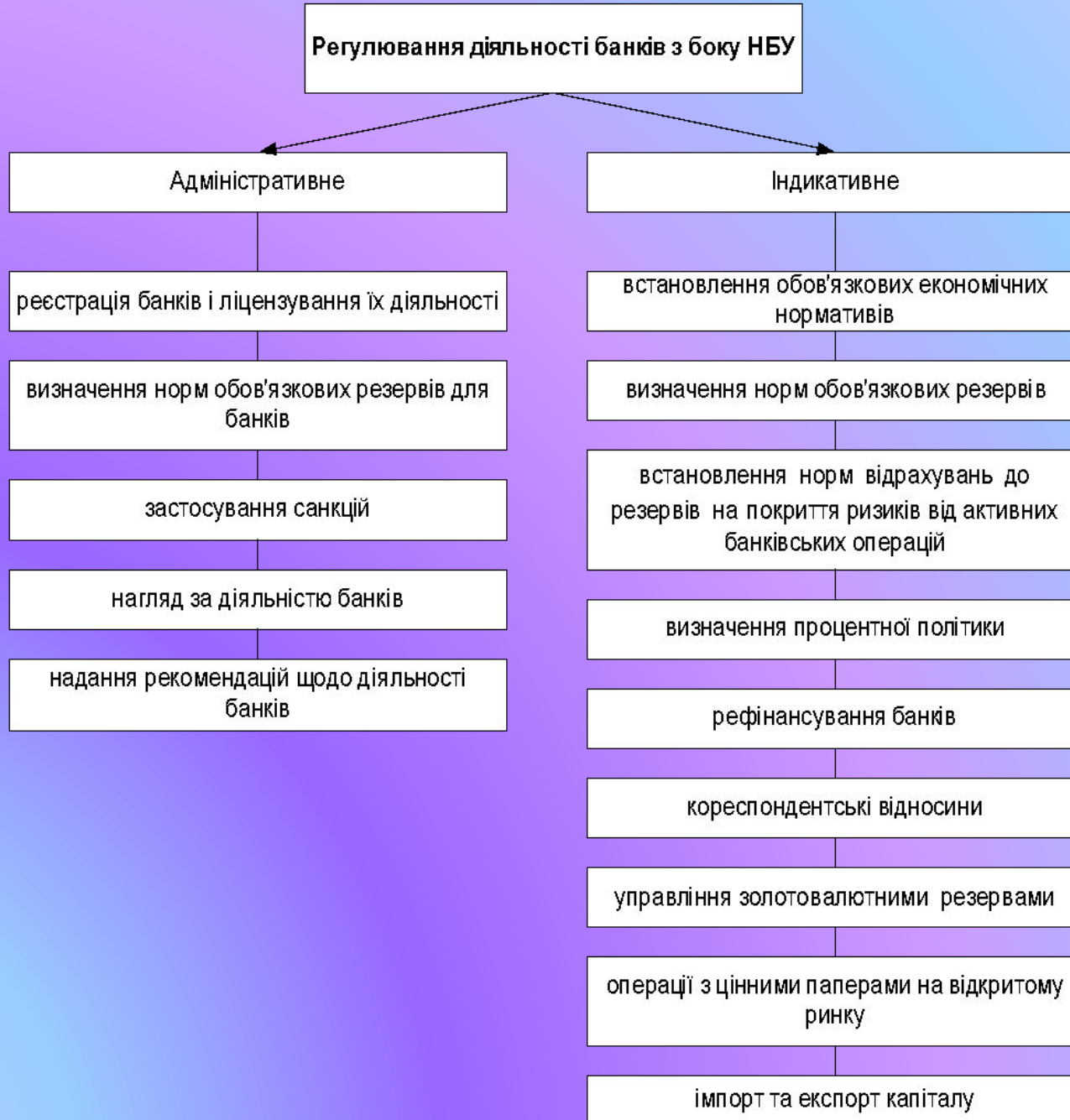

Рис. 15.7. **Форми регулювання діяльності банків з боку НБУ**

Рис. 15.8. **Обов'язкові економічні нормативи банківської діяльності**